

Fagfornyelsen på 1,2,3

Forankring av skole- kirkesamarbeid i skolens planer.

OPPLÆRINGENS FORMÅLSPARAGRAF

- ▶ **OPPLÆRINGEN SKAL:**
- ▶ ÅPNE DØRER MOT VERDEN OG GI ELVER HISTORISK OG KULTURELL INNSIKT OG FORANKRING.
- ▶ BYGGE PÅ GRUNNLEGGENDE VERDIER I KRISTEN TRO OG HUMANISTISK ARV OG TRADISJON SLIK SOM RESPEKT FOR MENNEKEVERD, NATUR, ÅNDSFRIHET, NESTEKJÆRLIGHET, TILGIVELSE, LIKEVERD OG SOLIDARITET.
- ▶ FORSTÅ DEN NASJONALE KULTURARVEN OG VÅR FELLES INTERNASJONALE KULTURTRADISJON.
- ▶ INNSIKT I KULTURELT MANGFOLD OG VISE RESPEKT FOR DEN ENKELTES OVERBEVISNING.
- ▶ UTVIKLE KUNNSKAPER, FERDIGHETER OG HOLDNINGER FOR Å KUNNE MESTRE LIVET OG DELTA I ARBEID OG FELLESSKAP I SAMFUNNET.
- ▶ TENKE KRITISK OG HANDLE ETISK OG MILJØBEVIST.

OVERORDNET

DEL:

- ▶ Overordnet del i læreplanverket utdyper verdigrunnlaget i opplæringslovens formålsparagraf og de overordnede prinsippene for grunnopplæringen.
- ▶ **OPPLÆRINGENS VERDIGRUNNLAG**
- ▶ **PRINSIPPER FOR LÆRING UTVIKLING OG DANNING**
- ▶ **PRINSIPPER FOR SKOLENS PRAKSIS**
- ▶ Overordnet del gir retning for opplæringen i fag, og alle fag bidrar til å realisere opplæringens brede formål.
- ▶ Se **film** om overordnet del her:
- ▶ <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/stottemateriell-til-overordnet-del/film-hva-er-overordnet-del/>

Opplæringens verdigrunnlag

- ▶ **MENNSKEVERDET:** Likeverd og likestilling. Menneskeverdets ukrenkelighet og at alle mennesker er like mye verdt.
- ▶ **IDENTITET/KULTUR OG MANGFOLD:** Elevene skal lære å kjenne de verdier og tradisjoner som bidrar til å samle mennesker i landet. Kristen og humanistisk arv er en viktig del av landets samlende kulturarv
- ▶ En felles ramme skal gi rom for mangfold og elevene skal få innsikt i hvordan vi lever sammen med ulike perspektiver, holdninger og livsanskuelser.
- ▶ Skolen skal støtte utviklingen av den enkeltes identitet, gjøre eleven trygge på eget ståsted, samtidig som den skal formidle verdier som trengs for å møte og delta i mangfoldet og åpne dører mot verden og fremtiden.

- ▶ **ETISK BEVISTHET:** Opplæringen skal utvikle elevens evne til å foreta etiske vurderinger og gjøre de fortrolige med etiske problemstillinger.
- ▶ **SKAPERGLEDE, ENGASJEMENT, UTFORSKERTRANG:** opplæringen skal gi evne til å stille spørsmål, oppdage og skape. Dette skal skje gjennom sansing, estetiske uttrykksformer og praktiske aktiviteter.
- ▶ **RESPEKT FOR NATUREN OG MILJØBEVISTHET:** Mennesket en del av naturen og opplæringen utvikle respekt for naturen.
- ▶ **DEMOKRATISKE VERDIER:** Opplæringen skal slutte opp om grunnleggende demokratiske verdier som gjensidig respekt, toleranse og den enkeltes tros- og ytringsfrihet.

Prinsipper for læring utdanning og dannning

- ▶ **KOMPETANSE** er å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å kunne løse utfordringer og mestre oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning.
- ▶ **SOSIAL LÆRING OG UTVIKLING.** Elevens identitet og selvbylde, meninger og holdninger blir til i samspill med andre. Sosial læring skjer både i undervisning og i andre aktiviteter i skolen regi. I det daglige arbeidet spiller derfor eleven faglige og sosiale utvikling sammen. (Utdrag Udir.no)
- ▶ **GRUNNLEGGENDE FERDIHETER.** Lesing skiving og regning. Muntlige og digitale ferdigheter. Disse er viktige for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsniv. (Utdrag Udir.no)
- ▶ **Å LÆRE OG LÆRE.** Opplæringen skal fremme elevens motivasjon, holdninger og læringsstrategier, og legge grunnlaget for læring hele livet. Læreren skal følge elevens utvikling tett og gi dem støtte tilpasset deres alder, modenhets- og funksjonsnivå. (Utdrag Udir.no)

Litt mer om sosial læring og utvikling:

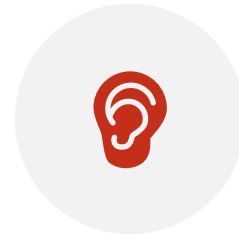
Å SETTE SEG INN I HVA
ANDRE TENKER, FØLER OG
ERFARER. DETTE GIR
GRUNNLAG FOR EMPATI OG
VENNSKAP.

DIALOG- LYTTENDE DIALOG.

TRYGGHET TIL Å YTRE SINE
MENINGER.

LÆRE Å LYTTE Å
ARGUMENTERE FOR SINE
MENINGER.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestersring

Demokrati og medborgerskap

Bærekraftig utvikling

Prinsipper for skolens praksis

- ▶ **ET INKLUDERENDE LÆRINGSMILJØ:**
- ▶ Ved å bruke varierte læringsarenaer kan skolen gi elevene praktiske og livsnære erfaringer som fremmer motivasjon og innsikt. Lokalmiljøet og samfunnsengasjement kan bidra positivt til skolen og elevens utvikling. Ulike former for lokal, nasjonal og internasjonalt samarbeid forankrer elevens læring i aktuelle spørsmål.
- ▶ *Kunnskapsutveksling med mennesker i alle aldre og fra ulike steder i verden gir elevene perspektiver på egen læring, danning og identitet og viser verdien av samarbeid på tvers av språklige, politiske og kulturelle grenser.*

UNDERVISNING OG TILPASSET OPPLÆRING. Skolen må gi alle elever likeverdig muligheter til læring og utvikling uavhengig av deres forutsetning. For å skape motivasjon og læringsglede i undervisningen trengs det et bredt repertoar av læringsaktiviteter og ressurser innefor forutsigbare rammer.

SAMARBEID MELLOM HJEM OG SKOLE. Opplæringen skal skje i samarbeid og forståelse med hjemmet, og samarbeidet skal bidra til å styrke elevens læring og utvikling.

Dybdelæring

- ▶ I arbeidet med de nye læreplanene har dybdelæring fått en helt spesiell plass.
- ▶ Se **film** om dybdelæring her:
- ▶ <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/stottemateriell-til-overordnet-del/film-dybdelaring/>
- ▶ For mer informasjon om dybdelæring i et skole- kirke samarbeid se artikkel under dybdelæring.

KIRKEN SOM TILBYDER

Greit å vite om Krle- faget

- ▶ Kirke- skole samarbeid der kirken tilbyr undervisningsopplegg som er forankret i Krle fagets mål i fagfornyelsen.
- ▶ Overordnet del i Krle faget
- ▶ Kjerneelementene i Krle faget
- ▶ Relevante kunnskapsmål å samarbeide om etter 4. og 7. trinn
- ▶ To eksempler på samarbeid og hvordan de er forankret i Krle faget

KRLE- fagets relevans og verdier

- ▶ Elevene skal bli kjent med verdiene som skolen og samfunnet bygger på, og hvordan de er forankret i ulike religioner og livssyn. Dette er verdier som respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet. Faget skal bidra til å gi elevene innsikt i kristen og humanistisk arv og tradisjon og i hvordan disse har endret seg gjennom historien. Faget skal gi elevene kunnskap om menneskerettighetene og bevissthet om menneskeverdet som grunnleggende verdi, og det skal legge til rette for gjensidig respekt, toleranse og demokratisk medvirkning.

Kjerneelementer i Krle

- ▶ KJENNSKAP TIL RELIGIONER OG LIVSSYN.
- ▶ UTFORSKNING AV RELIGIONER OG LIVSSYN MED ULIKE METODER.
- ▶ KUNNE TA ANDRES PERSPEKTIV.
- ▶ Les mere om kjerneelementer her:
<https://www.udir.no/lk20/rle01-03/om-faget/kjerneelementer>

Tverrfaglige temaer i krle.

Folkehelse og livsmestring

- ▶ I KRLE HANDLER DET TVERRFAGLIGE TEMAET FORLKEHEELSE OG LIVSMESTRING OM AT ELEVENE SKAL FÅ UTFORSKE EKSISTENSIELLE SPØRSMÅL OG SVAR.
- ▶ FAGET BIDRAR TIL Å UTVIKLE ELEVENES EVNE TIL Å REFLEKTERE OVER ETISKE PROBLEMSTILLINGER SOM GJELDER KJØNN, SEKSUALITET OG PSYKISK HELSE.
- ▶ Illustrasjon: Ella K Opstad

Demokrati og medborgerskap

ELEVEN SKAL DELTA I ETISK REFLEKSJON OG FÅ ØVELSE I Å INNTA ULIKE PERSPEKTIVER.

Bærekraftig utvikling

► ELEVENE SKAL UTFORSKE EKSISTENSSIELLE SPØRSMÅL OG DELTA I ETISK REFLEKSJON OVER NATUREN OG MENNEKTS PLESS I DEN. DETTE INNEBÆRER AT ELEVENE KAN REFLEKTERE OVER HVORDAN MANNESKE, MILJØ OG SAMFUNN PÅVIRKER HVERANDRE, OG HVORDAN DE KAN TA ANSVARLIGE VALG.

► Foto: Gunnhild H. Bjørdal

Grunnleggende ferdigheter i KRLE

- ▶ Muntlige ferdigheter i KRLE innebærer å kunne lytte til, fortelle om, presentere og samtale om faglige emner, og å kunne argumentere for egne synspunkter og innta ulike perspektiver.
- ▶ Muntlige ferdigheter innebærer dessuten å kunne uttrykke ulike meninger og argumentere for disse ved hjelp av filosofiske samtaleformer og filosofisk samhandling og refleksjon.
- ▶ Å kunne lese i KRLE innebærer å oppleve og forstå ulike religiøse og filosofiske tekster. Det omfatter også å reflektere over og tolke tekster, illustrasjoner, symboler og andre uttrykk.
- ▶ Utviklingen av det å kunne skrive i faget går fra å kunne fortelle og beskrive til å kunne utforske faglige problemstillinger. Dette innebærer at elevene i skriftlige arbeider gradvis tar i bruk fagspesifikke begreper og ulike kilder for å utvikle kompetanse til å vurdere egen læring i arbeid med faglige tekster.

Kompetansemål I KRLE

- ▶ Kompetansemålene I alle fag er redusert kraftig.
- ▶ Den viktigste endringen i fagene KRLE og religion og etikk er at vi går bort fra å organisere fagene med utgangspunkt i verdensreligionene, og heller bygger opp fagene tematisk med vekt på at elevene skal utforske og forstå.
- ▶ En grundig og bred religionsforståelse er viktigere enn at alle elever sitter inne med akkurat samme faktakunnskap og historiekunnskap om enkeltreigioner.
- ▶ I KRLE skal kristendoms-kunnskap utgjøre om lag halvparten av undervisningstiden.
- ▶ Illustrasjon: Elisabeth Moseng

Utdrag av kompetansemål etter 4. trinn

UTFORSKE OG BESKRIVE HVORDAN KRISTENDOM OG ANDRE RELIGIONER OG LIVSSYN KOMMER TIL UTTRYKK LOKALT OG REGIONALT.

SAMTALE OG PRESENTERE SENTRALE FORTELLINGER OG TROSFORSTILLINGER I KRSTENDOMMEN.

SAMMENLIKNE OG PRESENTERE ULIKE HØYTIDER OG ÅRSTIDER I KRISTENDOM OG ANDRE RELIGIONER- OG LIVSYNSTRADISJONER SOM KULTURARV.

SAMTALE OM OG PRESENTERE ESTETISKE UTTRYKK FRA KRISTENDOM OG ANDRE RELIGIONER.

BRUKE FAGBEGREPER I ARBEIDET MED RELIGIONER OG LIVSSYN

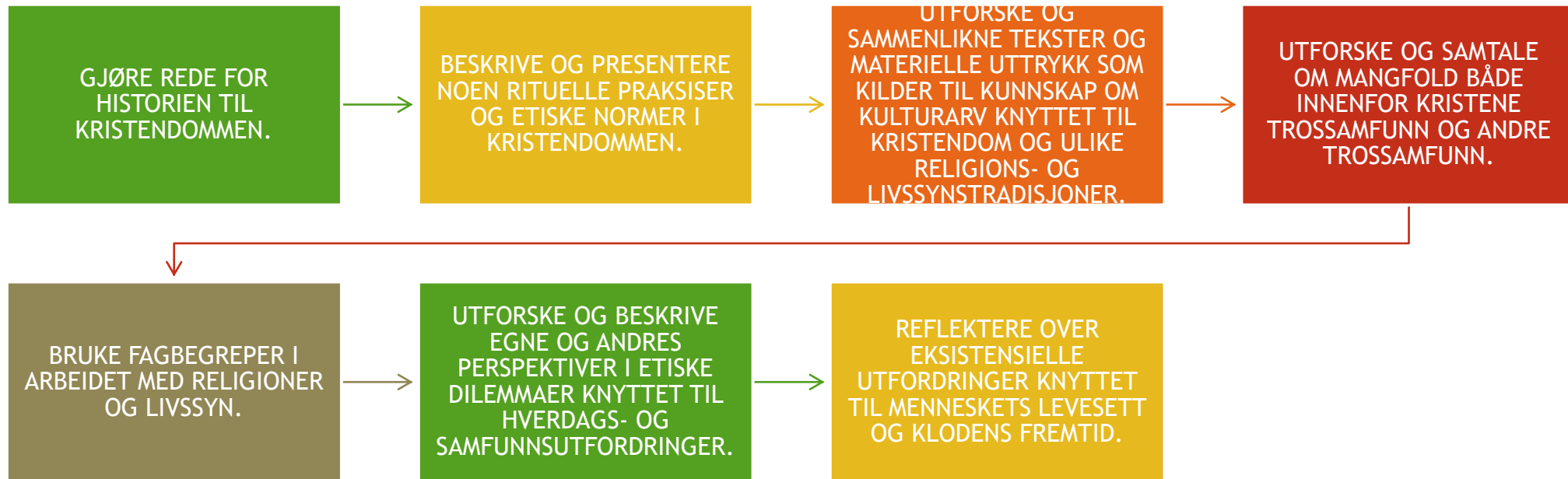
IDENTIFISERE OG REFLEKTERE OVER ETISKE SPØRSMÅL.

UTFORSKE OG SAMTALE OM ETISKE SIDER VED MENNEKSERS LEVESETT OG RESSURSBUK.

SETTE SEG INN I OG FORMIDLE ANDRES TANKER FØLELSER OG ERFARINGER.

SAMTALE OM MENNESKEVERD, RESPEKT OG TOLERANSE.

Utdrag av kompetansemål etter 7.trinn:

To eksempler på
hvordan en kan
forankre
undervisningopplegg
i planenene I Krle

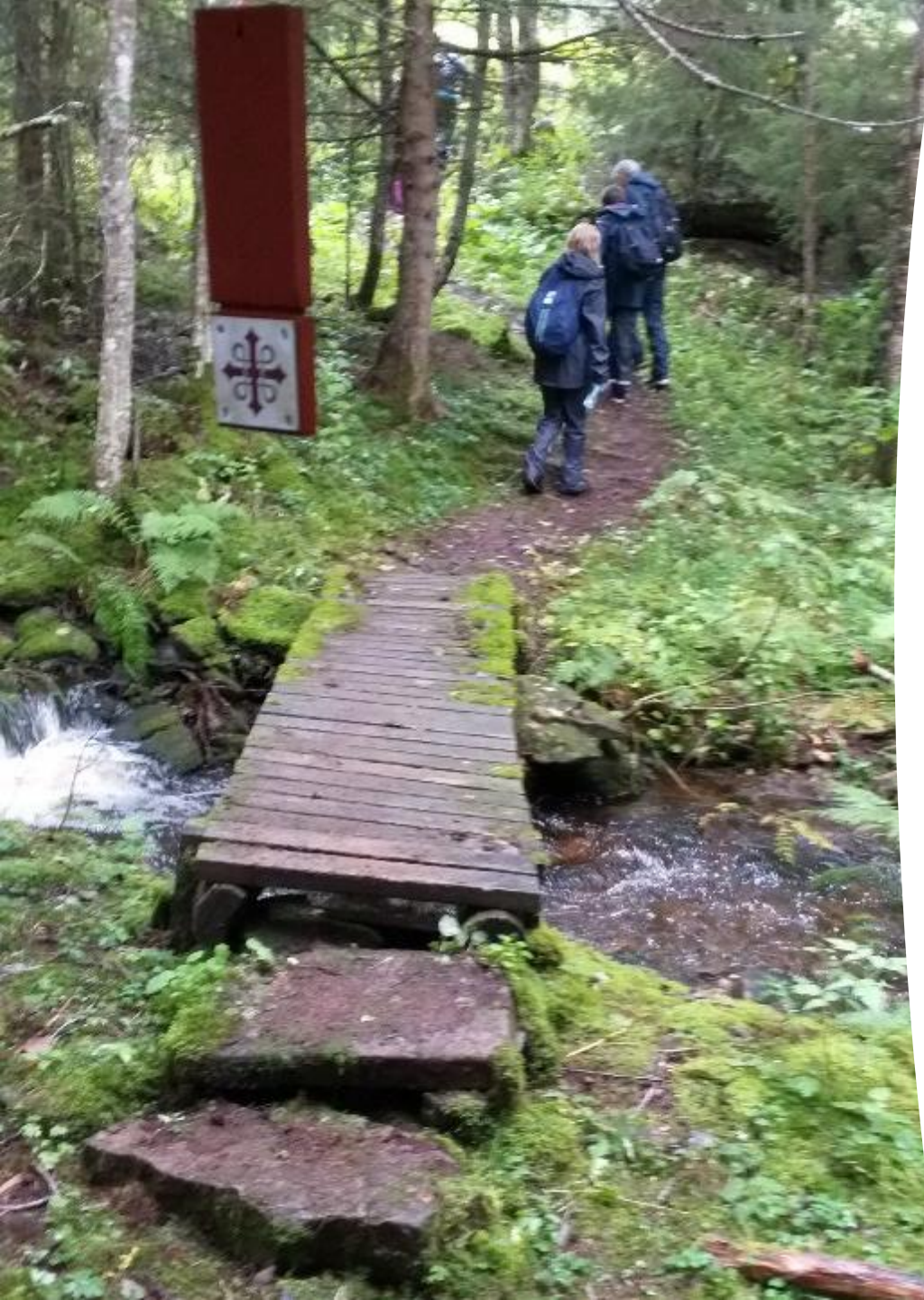

Klimapilgrim

- ▶ Vandring for 6. klasse I juni.
- ▶ Dagsopplegg
- ▶ Tema: Pilgrimsvandring en lang tradisjon, mennekeverd, klima, naturvern, naturkjennskap, naturglede, samisk naturforståelse og kristendom, kirkerommet, kirkemusikk,

Elevene lager drage av plastsøppel de finner I naturen.

Kateket går sammen med elevene og stopper opp underveis der ulike tema blir tatt opp.

Forankring i læreplan.

- ▶ Utforske og beskrive andres perspektiver i etiske dilemmaer knyttet til hverdags- og samfunnsutfordringer.
- ▶ Reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til menneskers levesett og klodens fremtid.
- ▶ Utforske og sammenlikne tekster og materielle uttrykk som kilder til kunnskap om kulturarv knyttet til kristendom og andre religioner og livssyn i Norge.
- ▶ Gjøre rede for historien til kristendommen og andre religioner og livssyn i Norge, inkludert samers og andre nasjonale minoriteters religions- og livssynshistorie.
- ▶ Tverrfaglig emne: Bærekraftig utvikling og livsmestring

Vandring på kirkegården.

- ▶ ELEVEN I 2. KLASSE BESØKER KIRKEGÅRDEN. DE SER PÅ GRAVSTØTTER. FINNER SYMBOLER PÅ GRAVSTØTTENE OG FINNER UT HVA DE BETYR.
- ▶ SNAKKER OM HVORDAN EN OPPFØRER SEG PÅ EN KIRKEGÅRD.
- ▶ MØTER KIRKETJENER SOM FORTELLER OM SIN JOBB
- ▶ SAMTALE OM DØDEN OG OM Å VÆRE LEI SEG, SAVNE OG SØRGE.
- ▶ ELEVENE FÅR TID TIL Å SE PÅ GRAVSTEDER SOM DE KJENNER TIL.

An aerial photograph of a white church with a green roof and a steeple, situated in a town. The church is surrounded by a cemetery and a road. In the background, there are residential buildings and a river. The sky is filled with soft, colorful clouds from a sunset or sunrise.

Forankring i læreplan

- ▶ **LIVSMESTRING:** AT ELEVENE SKAL FÅ UTFORSKE EKSISTENSIELLE SPØRSMÅL OG SVAR.
- ▶ **KOMPETANSEMÅL:** UTFORSKE OG BESKRIVE HVORDAN KRISTENDOM OG ANDRE RELIGIONER OG LIVSSYN KOMMER TIL UTTRYKK LOKALT OG REGIONALT.
- ▶ **SAMARBEID MED HJEMMET.** INFORMER FORELDRE OM DENNE DAGEN SLIK AT DE EVENTUELT KAN VÆRE MED ELLER SNAKK MED BARNNA OM DET SOM SKAL SKJE ELLER HAR SKJEDD NÅR DE VAR PÅ KIRKEGÅRDEN.

Gunnhild Hauge Bjørdal

Rådgiver i trosopplæring og kirkelig undervisning

Hamar bispedømme

e-mail: gh995@kirken.no

tlf: 99107488